

สลด. (eMail)

ส่ง : กนธ.

รับที่ : ธ10009/67

27 ก.ย. 2567 เวลา 9.00 น.

ที่ นร ๐๙๐๒/๒๒๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๖ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง
ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๒/๑๕๑ ลงวันที่
๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ที่นายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
(๒) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
(๓) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔)
พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอ เรื่อง การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ
มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี
โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
การเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๑ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๗ ว่า ประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง
และวรรคสาม

๑.๒ เนื่องจากมาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
กำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล
องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ กรณีจึงมีความจำเป็นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ข้อบัญญัติ ประกาศ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี
หรือแนวปฏิบัติในเรื่องใดมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
ที่ ๑๓/๒๕๖๗ ดังกล่าว

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๒/๑๕๑ ลงวันที่
๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ กราบเรียนนายกรัฐมนตรี เรื่อง การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณา
ให้ความเห็นชอบและมีบัญชาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี
และต่อมานายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้นำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม โดยกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ มีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ดังนั้น จึงควรเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีโดยถือเป็นปัญหาเร่งด่วนและสำคัญที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณา

๓. สารระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปในการทำนองชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในการทำนองชู้สาวก็ได้” เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิในการเรียกค่าทดแทนของชายและหญิงแตกต่างกัน เป็นการปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญอย่างเดียวกันแตกต่างกัน ปฏิบัติต่อสามีและภริยาอย่างไม่เสมอกันในกฎหมาย เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม หรือไม่ (เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๖๗)

๓.๒ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ สรุปความได้ว่า มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเรียกค่าทดแทนจากบุคคลภายนอกที่เข้ามามีความสัมพันธ์ฉันทชู้สาวกับคู่สมรสของตน โดยบทบัญญัตินี้ตั้งกล่าวรองรับสิทธิเรียกค่าทดแทนระหว่างสามีและภริยาไว้แตกต่างกันสองประการ

ประการที่หนึ่ง บุคคลที่สามารถเรียกค่าทดแทนได้ กรณีสามีเรียกค่าทดแทน บทบัญญัติมาตราดังกล่าวใช้คำว่า “ผู้ใด” ล่วงเกินภริยาในการทำนองชู้สาว ดังนั้น สามีมีสิทธิเรียกค่าทดแทนได้จากผู้ใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นชาย หญิง หรือผู้ที่ไม่สามารถกำหนดว่าตนเป็นเพศใดเพศหนึ่งได้ แต่ในกรณีที่ภริยาเป็นผู้เรียกค่าทดแทน บทบัญญัตินี้ตั้งกล่าวจำกัดให้เรียกค่าทดแทนได้เฉพาะ “หญิง” เท่านั้น ส่งผลให้ภริยาไม่สามารถเรียกค่าทดแทนจากบุคคลที่เป็นเพศชายหรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่เข้ามามีความสัมพันธ์ฉันทชู้สาวกับสามีของตนได้ ซึ่งการบัญญัติในลักษณะดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมปัจจุบันที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างและความหลากหลายทางเพศ รวมถึงมีรสนิยมทางเพศที่ไม่จำกัดเฉพาะความเป็นชายหรือหญิงเท่านั้น

ประการที่สอง เจื่อนไขการกระทำอันเป็นเหตุให้เรียกค่าทดแทน ในกรณีที่สามีเรียกค่าทดแทน สามีมีภาระการพิสูจน์เพียงว่ามีบุคคลอื่นเข้ามามีความสัมพันธ์ทำนองชู้สาวกับภริยาของตน ไม่ว่าภริยาจะสมัครใจยินยอมหรือไม่ แต่หากเป็นกรณีที่ภริยาเรียกค่าทดแทน ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าหญิงอื่นสมัครใจมีความสัมพันธ์ฉันทชู้สาวกับสามีของตน และต้องพิสูจน์ให้แจ้งชัดอีกว่าหญิงนั้นแสดงตนโดยเปิดเผยว่ามีสัมพันธ์ฉันทชู้สาวกับสามีของตน ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวทำให้ภริยาไม่สามารถเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่ลักลอบมีความสัมพันธ์กับสามีของตนโดยไม่เปิดเผยได้ ซึ่งปกติการมีความสัมพันธ์ฉันทชู้สาวมักเป็นการกระทำที่ไม่เปิดเผยต่อสังคม แม้หญิงอื่นจะละเมิดสิทธิในครอบครัวของภริยา แต่หากภริยาไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นให้เข้าองค์ประกอบข้างต้นได้ ภริยาก็ไม่อาจเรียกค่าทดแทนได้

เมื่อมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รับรองให้ชายและหญิงเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศจะกระทำมิได้ ดังนั้น สามีและภริยาย่อมต้องมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยครอบครัวอย่างเท่าเทียมกัน การที่มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติสิทธิในการเรียกค่าทดแทนของสามีและภริยาไว้แตกต่างกัน จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองทางกฎหมายระหว่างสามีและภริยาไม่เท่าเทียมกัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องเพศ ขัดต่อหลักความเสมอภาค และขัดต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลชัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

๓.๓ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ นั้น มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อรองรับให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ รวมทั้งรองรับสิทธิและหน้าที่และสถานะทางครอบครัวให้เท่าเทียมกันกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง โดยมาตรา ๔๙ ได้กำหนดให้มีการยกเลิกความในมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น

คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งไปในทำนองชู้หรือจากผู้ซึ่งแสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งในทำนองชู้ก็ได้

ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้”

๔. ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาเปรียบเทียบมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ (สมรสเท่าเทียม) ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ ดังนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗
<p>มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) <u>ภริยาหรือสามี</u>มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจาก<u>สามีหรือภริยา</u>และจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น</p> <p><u>สามี</u>จะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกิน<u>ภริยา</u>ไปในการทำงาน<u>คู่สมรส</u>ก็ได้ และ<u>ภริยา</u>จะเรียกค่าทดแทนจาก<u>หญิงอื่น</u>ที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับ<u>สามี</u>ในการทำงาน<u>คู่สมรส</u>ก็ได้</p> <p>ถ้า<u>สามีหรือภริยา</u>ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง <u>สามีหรือภริยา</u>นั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้</p>	<p>มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) <u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจาก<u>คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</u>และจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น</p> <p><u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>จะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกิน<u>คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</u>ไปในการทำงาน<u>คู่สมรส</u> หรือจากผู้ซึ่งแสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับ<u>คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</u>ในการทำงาน<u>คู่สมรส</u>ก็ได้</p> <p>ถ้า<u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง <u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>นั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้</p>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ความในมาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ นั้น ได้แก้ไขเหตุในการเรียกค่าทดแทนของคู่สมรสแต่ละฝ่ายให้เท่าเทียมกัน และได้แก้ไขในประเด็นความแตกต่างและความหลากหลายทางเพศ อันเป็นการแก้ไขปัญหาความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗ แล้ว เมื่อพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ จะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้น ๑๒๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงกำหนดเวลาตามคำบังคับของศาลรัฐธรรมนูญที่ให้คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นสมควรเสนอความเห็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถพิจารณาทบทวนหรือแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ข้อบัญญัติ ประกาศ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี หรือแนวปฏิบัติในเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และยังไม่สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗ ให้ทันกำหนดเวลาตามคำบังคับของศาลรัฐธรรมนูญที่ให้คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยได้ต่อไป

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้
ไม่มี

๗. ข้อกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา ๒๑๑ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญมิได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามิกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองและให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) ภริยาหรือสามีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากสามีหรือภริยาและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น

สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปในทำนองชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามี ในทำนองชู้สาวก็ได้

ถ้าสามีหรือภริยายินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง สามีหรือภริยานั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้

๘. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๘.๑ รับทราบการแก้ไขมาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย และพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่แก้ปัญหาค่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗ แล้ว

๘.๒ มอบหมายหน่วยงานต่าง ๆ พิจารณาทบทวนหรือแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ข้อบัญญัติ ประกาศ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี หรือแนวปฏิบัติในเรื่องใด ที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และยังไม่สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗ ให้ทันกำหนดเวลาตามคำบังคับของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ให้คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
ฝ่ายกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๒๘๙ (นายวรกรฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๖๒๐๑
www.ocs.go.th
www.lawreform.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

QR Code
ลิงก์ที่ส่งมาด้วย

